

Rein Wolters

Charlois

**Wonen in de schaduw van
de metrobaan**

Serie
'Rotterdam in voorbije dagen'
deel 14

Rein Wolters

Charlois

Wonen in de schaduw van de metrobaan

EUROPESE BIBLIOTHEEK - ZALTBOMMEL

Verval van de Millinxbuurt

1. De Millinxstraat tijdens de Tweede Wereldoorlog. Rechts het schoolgebouw dat doorliep naar de Moerkerkestraat. De panden binnen deze driehoek zijn gesloopt: anno 2001 waren er een speelterrein en het gebouw van de Buurtpost Millinx. In het midden het gebouw van basisschool De Akker. De naastgelegen panden zijn in 1999 gesloopt.

Melkboer Wim Houtbraken liet me als joch van een jaar of zeven, omstreeks 1953, kennismaken met de Millinxbuurt. Hij ging gebukt onder griep, maar dat was voor hem geen reden om het bed te houden. Er moest brood op de plank komen, ook in het gezin van een zieke, zelfstandig werkende melkbezorger. Sinds een klein jaar was ik knecht bij zijn broer Cor, ook een melkboer, met wie hij het pakhuis deelde in de Steinwegstraat in de Afrikaanderwijk. Cor zei die woensdagmiddag, nadat ik van mijn lagere St.-Franciscusschool in de Christiaan de Wetstraat eerst thuis twee boterhammen naar binnen had geschrokt en me vervolgens bij hem had gevoegd, dat ik zijn broer maar moest gaan helpen.

Hij had het nog niet gezegd, of Wim kwam aanrijden in zijn Crijnsen, een van de eerste naoorlogse elektrobezorgwagens. Even tevoren had Wim lege flessen gelost in de remise van melkfabriek De Combinatie in de Bothastraat en nieuwe voorraad ingeladen. Zijn neus leek op die van een drinkebroer en zijn stem had iets weg van een verstopte bromfietsuitlaat.

Via klanten in het voor mij geen geheimen meer hebbende Bloemhof en op de Dordtselaan, kwamen we terecht in de Millinxstraat. In die buurt was ik nog nooit geweest, dus keek ik maar eens goed rond. De woningen bevielen me wel en de mensen ook. De klanten die ik hun pan met melk aanreikte of de flessen koffiemelk, gortepap of vla

2. Melkboer Wim Houtbraken (rechts) en zijn collega D. Vonk bij de twee pakhuizen in de Steinwegstraat in de Afrikaanderwijk. Voor Wim was het de uitvalsbasis naar zijn vaste klanten in de Millinxbuurt, Bloemhof, Tarwewijk en Carnisse. Houtbraken woonde aan de Wopphaertsbocht op het gedeelte tussen de Den Hertigstraat en Brielselaan.

de vijf melkbussen waarin de gepasteuriseerde melk was vervoerd. Van Wim had ik twee kwartjes gekregen en van Cor kreeg ik als extra beloning een pakje smeerkaas mee naar huis, iets bijzonders voor die tijd want het was een nieuw product.

Met de Millinxbuurt kwam ik opnieuw in aanraking in de tweede helft van de jaren vijftig, als leerling van de technische school Nicolaas Witsen in de Oranjeboomstraat. In de Moerkerkestraat had onze school een dependance, waar les werd gegeven in verschillende vakken die te maken hadden met de scheepsbouw.

Mijn opleiding als scheepsbeschieter, een deftige naam voor scheepstimmerman, had tot gevolg dat ik halverwege elk schooljaar met medeleerlingen in die school aan de Moerkerkestraat de fundering voor een expositie moest timmeren. Dat betekende overal panelen tegen muren bevestigen en ook het realiseren van een soort looproute tussen de verschillende lokalen door.

Op die panelen bevestigden leerlingen van andere vakgroepen foto's en tekstmateriaal. De bezoekende ouders kregen hierdoor een indruk van de mogelijkheden die onze school bood voor het opleiden van hun kroost. Het materiaal voor de opbouw van de expositie vervoerden we zelf, op een handkar, lopend en duwend vanaf de Oranjeboomstraat. We ervoeren het overigens als een avontuur – die werkopdracht tijdens schooluren – buiten de 'gevangenis', zoals sommigen de school afkraakten.

In mijn laatste schooljaar, dat ik niet heb afgemaakt en waarmee voor mij het bezit van een diploma was verkeken, liet ik bij het opbouwen van de tentoonstelling een klauwhamer liggen op de bovenste tree van een trapleer. Bij het verplaatsen viel deze naar beneden en natuurlijk kreeg ik hem precies op mijn hoofd. Op de afdeling eerste hulp van het Zuiderziekenhuis constateerde men een behoorlijk gat in mijn schedeldak.

waren vriendelijk. Daar zou ik best willen wonen, dacht ik. De straten waren net even iets breder dan mijn Pantserstraat in Hillesluis.

In de Moerkerksestraat, op de hoek met het Mijnsherenplein, stond een groot schoolgebouw. Dat ik daarmee zes jaar later iets zou hebben, wist ik op dat moment uiteraard niet. Wim Houtbraken had behoorlijk wat klanten in de Millinxbuurt, bijna alle straten werden aangedaan. Het laatste adres aan het eind van de middag was zijn woning aan de Wolphaertsbocht. Wim was zo ziek dat zijn wagen werd opgehaald voor de rit naar het pakhuis.

Cor Houtbraken stond er al te wachten voor het uitladen en 'onder stroom' zetten (koppelen van de accu aan een oplader) van de bezorgwagen. Ondertussen boende ik

Met een fors verband rond mijn hoofd, flink geschrokken en ook behoorlijk misselijk, werd ik naar huis afgevoerd. De twee weken daarna niet naar school vond ik minder erg dan het feit dat ik al die tijd verstoken was van zakgeld. Aan verschillende baantjes als knecht bij een bakker en helpen bij het bezorgen van Het Vrije Volk, kon en mocht ik geen invulling geven.

3. De christelijke basisschool De Akker in de Millinxstraat. Ondanks de talrijke nationaliteiten – er was in 1999 zelfs een Russische leerling – probeert de schoolleiding de kinderen zo goed mogelijk klaar te stomen voor de rest van hun leven. Leerlingen en leerkrachten ondervonden ernstig hinder van criminele en drugsactiviteiten in de directe omgeving.

Aan deze voorvallen moest ik met een glimlach terugdenken tijdens het kennismakingsbezoek van burgemeester mr. I.W. Opstelten van Rotterdam aan de deelgemeente Charlois op maandag 22 februari 1999. De wandeling, met de bestuurders D. Lockhorst, L.B. Martijn, R.F. Landsbergen en D.J. Schrijer bij toerbeurt als gids voorop, ging ook door de Millinxbuurt, waarvan het oudste deel (tussen de Weverhoekstraat en de Rijsoordstraat) omstreeks 1902 is gebouwd. Het andere deel van de wijk kreeg pas omvang na bouwactiviteiten aan het eind van het derde decennium.

De omgeving deed in 1999 zeker niet meer denken aan veertig jaar daarvoor. Na Spangen was de Millinxbuurt uitgegroeid tot het nieuwe zorgenkind van de gemeente Rotterdam. Het vooroorlogse wijkje telde op dat moment 2500 bewoners, gehuisvest in tien korte en langere straten en worstelend met legio problemen. De samenstelling van de bevolking van de Millinxbuurt bestond uit negenhonderd Antillianen, achthonderd Surinamers en samengeteld nog een achthonderd mensen van Turkse, Marokkaanse en Nederlandse afkomst. Dat allemaal in een buurt waar 70 procent van de woningen in handen was van particulieren, die hun vaak vervallen panden onderverhuurden tegen woekerprijzen.

4. Omstreeks 1970 is deze foto gemaakt. In het midden onderin de Millinxbuurt. De linker-poot van het v-vormige gebouw is de school in de Moerkerkestraat. Op de achtergrond de Nieuwe Maas met drie opslagtanks van de Gasfabriek Feijenoord. Rechts daarvan bevindt zich het Mallegat met het gelijknamige drijvende zwembad.

5. Nogmaals de hoek Millinxstraat/Heinenoordstraat, maar dan op 3 oktober 1941. Tegenover basisschool De Akker was een Engelse blindganger ingeslagen in een pand, dat voor een groot deel werd verwoest. Enige jaren later is het herbouwd.

Het drugsoffensief Victor, dat in Spangen in het westen van Rotterdam trachtte junks en dealers het leven zuur te maken, joeg ze richting Millinxbuurt. Zij zorgden voor toename van het aantal bestaande drugs-panden en actieve heroïnehoeren. Dit alles in een onthechte wijk met slecht onderhouden huizen.

Veel panden waren tijdens het bezoek van het nieuwbakken burge-meesterspaar Marriëtte en Ivo Opstelten dichtgespijkerd. Erachter klonk regelmatig het specifieke geluid van 'mobieltjes'. Junks gluurden door spleten naar het kritisch kijkende gezelschap en gniffelden op het moment dat een steenkoude hagelbui zich over hun hoofden uitstortte. Ondertussen hielden ze hun trawanten elders op de hoogte van de bewegingen van het gezelschap. Op hun beurt maakten ze melding dat 'nergens extra blauwe beweging' (politie) werd waargenomen.

Wat zich op de achtergrond, op maar enkele tientallen meters afstand, in de vervelozende en gedeeltelijk bewoonde en gedeeltelijk opengebroke huizen afspeelde, ontging het gezelschap. Elke meter lopen onder de paraplu's, die door de felle winterwind nauwelijks meer te hanteren waren, werd nauwgezet bespied. Voor Opstelten en zijn gevolg was, ook zonder de historie van de Millinxbuurt tot op de komma te kennen, duidelijk dat er niet veel meer van die prachtige woonwijk van weleer over was.

Ook niet van de school, waaraan ik het putje in mijn schedel als een blijvende herinnering heb overgehouden. Die school was ondertussen, evenals tientallen woonpanden, gesloopt om plek te maken voor de Millinx-Buurtpost.

Het gezelschap deed uiteraard de christelijke basisschool De Akker aan, een door vriend en vijand gerespecteerd bolwerk, gevestigd in de Millinxstraat en de enige leerinstelling in de buurt. Opstelten kreeg onverbloemd van schooldirecteur S. Boot te horen wat er allemaal mis was, maar ook hoe zijn leerkrachten en hij ervoor knokten om de ruim 250 leerlingen toch klaar te stomen voor een goed maatschappelijk bestaan.

6. Eveneens op 3 oktober 1941 kregen woningen aan de westkant van de Dordse laan een voltreffer te verwerken. De foto is gemaakt vanuit een woning in de Millinxstraat. Op de begane grond van het vernielde pand bevonden zich groenteboer J. Eerland en een bakkerij van A. & P. Versluijs, die ook een vestiging had aan de Veerlaan op Katendrecht.

Zijn klachten waren niet nieuw. Op donderdag 26 oktober 1995 had ik met Boot een vraaggesprek over de problemen. De volgende dag stond het interview in het Rotterdams Dagblad. Over de junks aan de overkant van zijn school zei hij toen: 'Ze staan daar maar te hangen, voeren niks uit of rommelen met brommers. Bijster prettig voelt het allemaal niet aan. Telkens heb ik vrees voor die gasten als ik met leerlingen naar onze dependance moet. Vorige week nog vond ik naast de school een groot mes. Ook is een autoruitje van een van onze leerkrachten ingeslagen.'

Het sluiten van drugspanden door de politie was in de tweede helft van de jaren negentig bijna dagelijks werk geworden. Het was dweilen met de kraan open. Hoofdinspecteur P. Melsen, chef van de basiseenheid Zuidplein, verklaarde in het Rotterdams Dagblad van 30 december 1995: 'Na het sluiten van drugspanden zien we een lichte verschuiving naar de portiekhandel. Daar wordt tijdens de surveillance extra op gelet.'

Die surveillances werden uitgevoerd door het Millinxteam, dat bestond uit zes agenten. Hun werkzaamheden werden bemoeilijkt door angst die heerste bij het goedwillende deel van de bewoners. Die angst had te maken met represailles van burens die zich wel konden vinden in de malaise die in de wijk was ontstaan.

Wie in opstand kwam tegen misstanden en verpaupering kon rekenen op minder prettige maatregelen. Het was in die periode een ongeschre-

ven wet dat bewoners hun mond hielden, anders zou worden gezorgd dat ze nooit meer over hun ellende konden praten. Men sloot zich op in de woning en sloot de gordijnen in de hoop op betere tijden.

Meer dan eens heb ik – als journalist – met de verschillende negatieve facetten van de Millinxbuurt kennisgemaakt. In de loop der jaren heb ik er, eerst voor Het Vrije Volk en daarna vanaf 1 april 1991, na het samengaan van 'mijn' krant met het Rotterdams Nieuwsblad, voor het Rotterdams Dagblad tal van berichten en artikelen over geschreven. De inhoud van de stapel was aan het eind van het jaar 2000 bepaald niet om vrolijk van te worden. Maar er waren in dat jaar ook duidelijke verbeteringen waarneembaar.

In 1995 zag het daar zeker niet naar uit. Vanwege het rondhangen van junks en dealers waren in dat jaar de betonnen zitjes bij basisschool De Akker verwijderd. 'Die waren een verzamelpunt geworden van overlastgevende figuren. De school zit op een rotpunt in de buurt. Er was een enorme aanloop naar drugspannen,' verklaarde destijds hoofdinspecteur Melsen.

Twee jaar eerder, op 5 januari 1993, meldde het Rotterdams Dagblad in een artikel van mijn hand: 'De Millinxbuurt holt achteruit. Problemen als verpaupering en vervuiling van de woonomgeving stapelen zich op.' Dit had ik uit een vertrouwelijk rapport van de deelgemeente, waar ik de hand op had weten te leggen. In het artikel constateerde ik verder: 'In verhouding tot buurten in de omgeving is de criminaliteit schrikbarend toegenomen en dat geldt ook voor het wapenbezit en activiteiten van malafide huisbazen. Voorts gaat de buurt gebukt onder een toenemende anonimiteit van de bewoners en een negatieve beeldvorming door zaken die het daglicht niet kunnen verdragen.'

De oorzaak daarvan lag in de stagnerende stadsvernieuwing als gevolg van bezuinigingen en onduidelijke etiketten die kleefden aan een aantal gemeentelijke plannen voor de Millinxbuurt. Op dat moment zag de deelgemeente Charlois, onder aanvoering van (ex-wethouder) deelraadsvoorzitter W.J. van der Have, mogelijkheden het tij te keren.

Destijds luidde mijn conclusie: 'De Millinxbuurt is niet echt slecht, maar maatregelen moeten niet langer uitblijven, anders heeft Rotterdam er een nieuw getto bij.' Planologisch gezien ligt de buurt gunstig en veel woningen in het gebied waren niet werkelijk toe aan sloop.

Al voor het jaar 1993 vonden criminele activiteiten vruchtbare bodem in de Millinxbuurt. Hiervan hield de politie verzamelstaten bij. Van de 29 vernielingen in de hele Tarwewijk, waaronder de buurt valt, waren in 1993 er 22 in de Millinxbuurt gepleegd en 24 van de 25 woninginbraken eveneens. Dat cijfer staat niet in verhouding tot het aantal van zeventuizend woningen in de Tarwewijk met op dat moment 12.873 inwoners. Hiervan stonden er tweeduizend in de Millinxbuurt, bewoond door 3432 personen.

Van de 96 auto-inbraken was bijna de helft gepleegd in de Millinxbuurt en van de negen aangiften van diefstal-met-geweld waren er acht uit deze buurt afkomstig. Om van het aantal aanhoudingen (67 van de 80 in de wijk) maar niet te spreken.

De deelgemeente Charlois werkte ook toen al hard aan het oplossen van de problemen, maar raakte steeds meer verwickeld in ambtelijke, juridische en andere vangnetten die een directe aanpak in de weg stonden. Hierdoor konden in toenemende mate criminelen actief zijn en

7. Het gedeelte van de Wevershoekstraat tussen de Millinxstraat (rechts net niet zichtbaar) en de Borselaarstraat. Het rijtje panden in deze grensstraat van de Millinxbuurt stond er in augustus 2000 prachtig bij.

konden uit België uitgeweken prostituees en illegalen gebruikmaken van postadressen in de Millinxbuurt. Pas nadat na lang onderhandelen bestanden van diverse diensten waren gekoppeld, konden deze misstanden daadwerkelijk aangepakt worden.

De basisschool van Boot telde in 1995 277 leerlingen. 'Maar morgen zijn het er misschien minder of weer meer. Per schooljaar komen en vertrekken bijna honderd leerlingen. Om de schooldag gaat er dus één weg en om de schooldag komt er weer één voor terug. Het verloop is enorm.'

Boot gold als een schooldirecteur die niet rondliep met een blad voor zijn mond. Hij stelde het dagelijks rondhangen van groepen junks, dea-

lers en andere randfiguren bij de ingang van zijn school en daaromheen allerminst op prijs en ervoer dat als een dreiging. Ook voor zijn leerlingen bleek het geen optimale situatie en was het een van de oorzaken dat maar een enkeling van hen doordrong tot groep 8.

Boot, cynisch: 'De Millinxbuurt is een hotelwijk en wij zijn een hotelschool. De gezinnen die hier komen wonen, hebben geen enkele binding met de buurt en willen zo snel mogelijk weer verhuizen. Ze tonen ook geen animo iets te ondernemen ter verbetering van de woonomgeving. Vaak hebben de ouders zelf al zoveel problemen, dat ze niet eens toekomen aan welzijn voor hun kinderen.'

In hetzelfde interview zei Boot frustratie te hebben opgelopen door een leerling die twee jaar eerder met prima cijfers zijn school verliet. 'Nu loopt hij over straat met in zijn achterzak een dikke prop met geld. Dagelijks zie ik hem in de Millinxstraat lopen van het ene dealpand naar het andere.'

8. Het Zuidpleinflat op de hoek Zuidplein/Mijnsherenlaan. Op 29 september 1949 werd het op dat moment hoogste pand van Zuid met het heffen van een glas op het dakplaatvorm, officieel overgedragen aan de bewoners. John de Kreij, een buurjongen uit de jeugdijaren uit de Pantserstraat, werkte in 2000 als kassier in het tankstation van Shell.

Los van deze problemen had De Akker ook het nodige te stellen met taalproblemen door andere culturen op een school waar 'witte' kinderen veruit in de minderheid waren.

Al halverwege de jaren tachtig raakte de Millinxbuurt, onderdeel van de Tarwewijk en gelegen in de driehoek tussen Wevershoekstraat, Mijnsherenlaan en Dordtselaan, ernstig in verval. Mensen die er lang hadden gewoond, er hun kinderen hadden laten opgroeien en op de speeltuin aan het Mijnsherenplein hadden laten ravotten, trokken weg. Panden stonden niet lang leeg. Rijksgenoten van overzee werden de nieuwe burens. Voor anderen weer een extra reden om te vertrekken, vanwege een veranderende cultuur, die zeker niet iedereen waardeerde.

Wethouder J. van der Tak (buitenruimte) bracht zaterdag 12 juli 1997 een werkbezoek aan de Millinxbuurt. Hij constateerde aan het eind van zijn rondwandeling dat noodmaatregelen nodig waren om de talrijke problemen in deze buurt op te lossen. Hij dacht daarbij hardop aan het realiseren van dag- en nachtopvang voor gebruikers van harddrugs met daaraan gekoppeld de verstrekking van harddrugs en een harder politieoptreden.

De drugsoverlast was een kernprobleem, constateerden ook de dertien meewandelende CDA-politici uit de gemeenteraad en de deelraden van Charlois en Feijenoord. Dealers en gebruikers van harddrugs betrokken het ene slooppand na het andere in de wijk en veroorzaakten veel overlast. Wanneer ze door de politie uit een woning werden gezet, dan verhuisden ze naar de volgende, zo werd het gezelschap duidelijk uit de uitleg van diverse mensen die dagelijks met de problemen te maken hadden.

Tijdens hun werkbezoek spraken de politici met bewoners en ondernemers. Volgens P. Lamers, CDA-raadslid in Feijenoord, was het nut van het werkbezoek vooral 'dat er nu een boodschappenlijstje ligt, waar we als raadsleden mee aan de slag kunnen'. Zijn lijstje werd tijdens de wandeling onthutsend lang.

Langzaam uit het dal

9. De Dordtselaan met links de Wevershoekstraat in 1939. In de verte de Graansilo op de hoek van Brielselaan en Maashaven. De woonflat op de plek waar Mijnsherenlaan en Dordtselaan samenkomen, was nog niet gebouwd. In het hoekpand links was gedurende jaren een postkantoor gevestigd.

Huisjesmelkers sloegen vanaf het begin van de ontredde in de Millinxbuurt hun slag. De (deel)gemeente kon er aanvankelijk maar weinig tegenin brengen. Veel panden waren particulier bezit. Deelraadsbestuurder M.H. van Immerzeel (PvdA) – hij vertrok in 1998 – gaf in het laatste decennium aan: ‘De Millinxstraat was zo’n 45 jaar geleden een mooie woonstraat, nu is het de meest complexe in de deelgemeente.’ Huisvesting bieden aan illegalen bleek een winstgevend bedrijf. Prijzen van zevenhonderd tot duizend gulden per maand voor een zijkamertje zonder verder comfort waren geen uitzondering. Steeds meer verslaafden vonden de weg naar de Millinxbuurt, met in hun kielzog een waaier aan dealers. Nog meer drugspannen waren het gevolg en ook dat de meest trouwe bewoners van de Millinxbuurt hun kont tegen de krib gooiden en van ellende de verhuiswagons lieten voorrijden. Tegenmaatregelen konden niet uitblijven. De roep om de criminele enclave aan te pakken klonk luider en luider. Op 17 april 1997 sloeg de politie hard en gericht terug. Even na vijven op die maandagmiddag kwam een verhuiswagen de Millinxbuurt inrijden, waaruit vervolgens meer dan dertig politiemensen sprongen. Omliggende straten werden meteen afgegrensd, zodat dealers naar geen kant meer konden uitwijken. ‘We hebben gewacht op het moment dat de hoofdverdachten aanwezig waren op het Millinxplein en er geen kinderen in de buurt speelden. Toen kwam de verhuiswagen zorgen voor het verrassingselement,’ ver-

10. De Millinxstraat met rechts de school en links de Heinenoordstraat. De ontbrekende panden zijn later weer opgebouwd. Ze werden vernield tijdens de Tweede Wereldoorlog. De kar is van een bezorger van het destijds bekende bakkerijbedrijf Ewald Behle.

klarde politiechef Melsen later de actie aan het Rotterdams Dagblad. Zeventig politiemensen deden er aan mee. Die hoeveelheid was bewust ingezet. Een jaar eerder keerden bij invallen door de politie in drugspanden ruim honderdvijftig mensen zich tegen de ordehandhavers.

Bij de 'schoonmaakactie' van 17 april op het Millinxplein en invallen in acht woningen werden 22 verdachten opgepakt in de leeftijd van 16 tot 55 jaar. Ze bleken in het bezit van tientallen bolletjes cocaïne, zeven steekwagens, weegapparatuur en geld. Acht van hen werden na verhoor ingesloten. De later verguisde en voortijdig vertrokken korpschef J.W. Brinkman (in 2000 werkte hij als reorganisator in het Academisch Ziekenhuis Dijkzigt en de Dr. Daniel den Hoedkliniek) kwam een kijkje nemen en was te spreken over de actie en het resultaat dat zijn mensen hadden geboekt.

Kritiek was er ook. Sommige toeschouwers vonden dat de politie te laat tegen de dealers was opgetreden. 'Over een tijdje zijn ze er weer.' Het wegtrekken van de bewoners ging door en gaf de nekslag aan de middenstand. Niet alleen aan de enkele buurtwinkelier in de woonstraten, maar zeker aan die van de Dorchtselaan en ook die van de Putsebocht in Bloemhof in de aangrenzende deelgemeente Feijenoord. De ooit zo gerenommeerde Dorchtselaan was in enkele decennia verworpen tot een achterbuurtstraat, die ook nog eens zwaar gebukt ging onder achterstallig onderhoud.

De buurt verpauperde op een afgrijselijke wijze. Drugshandel en ook seksactiviteiten voerden de boventoon. Overvallen, gewelddadige berovingen en schietpartijen waren schering en inslag. Charlois had zijn eigen Harlem, waar niet de politiek en de politie regeerden, maar de stedelijke drugsmaffia het al tijdenlang voor het zeggen had. Werkelijk lang heeft de buurt niet vertoefd in dit diepste dal van het bestaan.

Het tijt keerde, mede door een bundeling van krachten van de deelgemeenten Charlois en Feijenoord en de diverse districten van het regiopolitiekorps Rotterdam-Rijnmond. Toezicht werd verscherpt, er kwam een wijkpolitiebureau en allerlei plannen vulden de vergadertafel. Niet alleen voor het renoveren van de buurt, maar ook voor een deugdelijke aanpak van de gigantische problemen op zowel het sociale als het maatschappelijke vlak.

11. De Mijnsheerenlaan omstreeks 1952. In het midden de Cillershoekstraat met de Moerkerkestraat. De driehoek Mijnsheerenlaan, Dordtselaan, Cillershoekstraat was toen nog niet gebouwd en evenmin op de voorgrond van de Mijnsheerenlaan. Links de Dordtselaan op het gedeelte Marentakstraat/Heidestraat.

Projectgroepen werden ingesteld en hulpverleners losgelaten op de ergste probleemgevallen. De goede wil was er, maar er was geen medewerking van de veroorzakers van de teloorgang van de wijk. Op regeringsniveau viel het besluit de uitwassen nóg harder aan te pakken en uit te roeien.

Een politiemacht van honderdvijftig mensen grendelde op vrijdag 26 november 1999 met een gerichte en uitgekende actie de wijk hermetisch af. Wie er in wilde, werd gefouilleerd op wapens en drugs en de inhoud van auto's werd grondig gecontroleerd. De aanleiding voor de actie waren de talloze geweldsincidenten en inbeslagneming van 38 vuurwapens in de voorliggende vier jaar.

Bij de allereerste man die werd gefouilleerd, werd al een vuurwapen gevonden. Uiteindelijk leverde de actie veel wapentuig op: vier vuurwapens, twintig slag- en steekwapens waaronder knipmessen, stiletto's en honkbalknuppels. Daarnaast werden ruim dertig aanhoudingen verricht.

Het succes kon geen genade vinden in de ogen van de rechterlijke macht. In die kring woedde een storm van verbijstering over deze actie, die in strijd zou zijn met de voorschriften. Bij het grote publiek genoot de door minister dr. A. Peper van Binnenlandse Zaken gesouffleerde operatie volop waardering.

'Eindelijk onderneemt de politie iets tegen het terroriserende tuig', stond te lezen in een ingezonden brief in het Rotterdams Dagblad. Een storm van woede richtte zich vervolgens uit de bevolking op de 'juridische kommaneuken', die de actie publiekelijk veroordeelden. 'Het was allemaal niet verlopen volgens de letter van de wet en dan mag het niet,' luidde het verweer.

Dat iemand die illegaal met een vuurwapen op zak loopt en zeker van plan is dat te gebruiken, niet mag worden aangepakt via preventief fouilleren, dat kon er bij het grote publiek niet in. 'Je moet eerst door je kop geschoten worden voordat justitie ingrijpt. Wij doen het andersom. Eerst het wapen afnemen en daarna de bezitter overdragen aan de politie. Natuurlijk pas na hem eerst een stevig pak slaag te hebben gegeven,' schreef een ander.

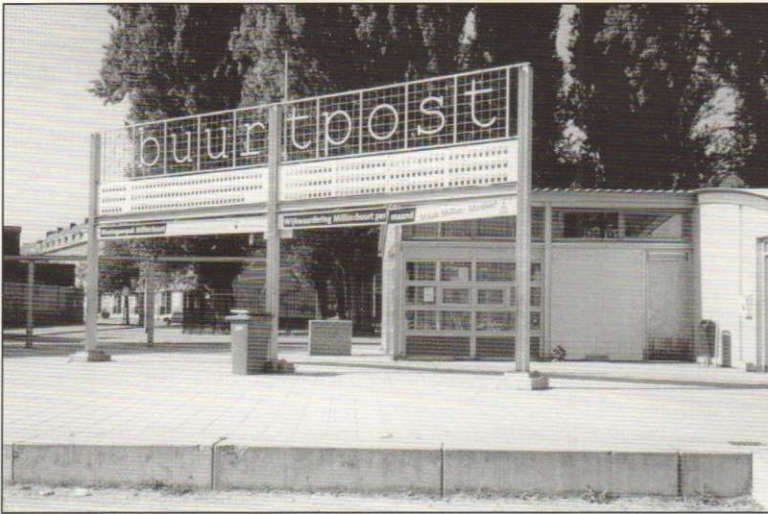
Buiten kijf was dat een ieder met een goed hart voor de Millinxbuurt zich ook met hart en ziel inzette voor de wederopbouw van de buurt. Van die slechte naam moest men af, want deze mocht in de eeuwenlange historie van Charlois niet een duur hebben langer dan enkele decennia. Een van de plannen gold de aanleg van het Millinxbuurtpark, een groene oase in een woud van steen.

In het najaar van 2000 wachtte de aanleg van het park nog op de aankoop van één pand, waarvoor een procedure tot onteigening was ingezet. Dat heeft nog geduurd tot aan het eind van het eerste jaar in het nieuwe millennium. De sloop van het pand en het realiseren van het lang begeerde stuk groen, met aan de kop daarvan het Millinxbuurtparkhuis, kwamen eindelijk van de grond.

Het Parkhuis kreeg het idioom mee van een bijzonder gebouw: het 'kloppend hart van de Millinxbuurt', met daarin voorzieningen voor kinderen, jongeren en hun ouders en ook ruimte voor de beheerder van het park. Het Millinxbuurtparkhuis ging ook voorzien in de behoeften van de buurt aan een peuterspeelzaal, kinderopvang en buitenschoolse opvang. Hiermee wilde men voorkomen dat kinderen na schooltijd zonder doel door de buurt zwalkten. Binnen het plan was geopperd in het pand ook een speelgoeduitleen te vestigen.

12. Nogmaals de Mijnsherenlaan, maar nu in 1956. Het woonblok Mijnsherenlaan, Dordtselaan en Cillershoekstraat was juist opgeleverd. Links tramlijn 12, die het eind/beginpunt had aan de kop van de Mijnsherenlaan bij de Pleinweg.

13. De Millinx Buurtpost op het Moerkerkeplein. Het pand is gebouwd op de plek waar eerder een schoolgebouw stond. De buurtpost gold als een vernieuwend centraal punt voor de wijk waar men veel activiteiten ontplooid. Ook was er een speelgoed-uitleen in gevestigd.

teit vanaf de millenniumwisseling over naar een positieve kant. Veel praten, voorbereiden, besluiten en het tot uitvoering brengen van daadwerkelijke plannen met zichtbare resultaten verdrongen schaduw voor licht.

Sinds 1 maart 2000 was dat ook op een ander front waarneembaar. Die dag begon in opdracht van woningcorporatie De Nieuwe Unie de verbouwing van driehonderd woningen tot 185 grotere, op hoog niveau verbeterde woningen. Hiervan zijn er 135 verkocht, terwijl het restant beschikbaar bleef voor de verhuursector. Het voorbereiden van de ingreep heeft een jaar gevegd, maar daarna stonden de steigers dan toch langs de gevels in de Millinxstraat.

Deze werd als eerste aangepakt, in februari 2001 was de Borselaarstraat aan de beurt en aan het eind van 2001 als laatste de zijde met even huisnummering in de Moerkerkestraat. Het unieke van deze aanpak was dat de verbouwing van de panden van de Nieuwe Unie was gecombineerd met het aanschrijven van particuliere eigenaars in de drie straten. Door deze werkwijze konden de gevels in zijn geheel worden aangepakt.

Het Millinxxpark, met een omvang van achtduizend vierkante meter, was begroot op tien miljoen gulden. Realiseren zou geschieden in het kader van Rotterdam Culturele Hoofdstad 2001. Het bureau voor stedenbouw Studio IS kreeg de opdracht voor het bedenken van een programma om daarmee in de buurt visueel te maken hoe het proces moest gaan verlopen. De start van de aanleg was geraamd op september 2001, waarbij werd vastgesteld dat het park aan het begin van 2002 aan de buurt zou worden overgedragen.

Een van de onderdelen voor een herwaardering van de Millinxbuurt was het opknappen van de Dordtselaan. Deze verkeersader onderging als eerste een metamorfose, tot vrijwel algemene tevredenheid van omwonenden. Het was burgemeester Opstelten die de vernieuwde laan op vrijdagmiddag 2 juni 2000 op feestelijke wijze overdroeg aan de buurt en daarmee het karwei van ruim zes miljoen gulden afslot.

De middenberm van de Dordtselaan was niet langer een modderpoel, maar een mooi gazon dat door extra verhoogde stoepbanden niet meer

Het waren allemaal positieve geluiden uit de Charloise buurt, die in die belangrijke maanden van het jaar 2000 langzaam maar wel heel zeker uit een diep dal omhoog kwam. Er gebeurde zichtbaar wat in de Millinxbuurt, die door vooral veel negatieve publiciteit al enige decennia was gaan behoren tot de beruchtste en vooral slechtste buurten van Nederland. Meer en meer helde de publici-

vernield kon worden door autobanden. Verder was er extra verlichting gekomen, nieuw asfalt, ondergrondse vuilniscontainers, nieuwe fietspaden en opgeknapte parkeervakken. Maar er stond nog meer te gebeuren. Op het gebied van de woningen had de gemeenteraad groen licht gegeven én tien miljoen gulden beschikbaar gesteld voor de particuliere woningverbetering. Een verheugende bijkomstigheid was dat al snel de eigenaars van honderdvijftig woningen zich voor verbetering van hun panden hadden aangemeld.

Los van alle materiële zaken die de buurt een nieuwe toekomst moesten geven, werd ook gesleuteld aan de sociale opbouw van de wijk. Een vast gegeven in 2001 was dat in de Millinxbuurt verslaafden wonen. Dat is een feit, beseften de buurtwerkers, waar men in de wijk – evenals in veel andere Rotterdamse buurten – op moest inspelen om eventuele problemen te kunnen beheersen.

Om deze reden was bijvoorbeeld in 1999 in de Millinxbuurt een vestiging van Topscore geopend. Dat is een uitzendbureau waar (ex-)verslaafden dagelijks een bescheiden bedrag verdienen met werkzaamheden voor de buurt, zoals extra veegwerkzaamheden en het uitruimen van leegstaande panden. Daarnaast was er een verbruikersruimte geopend voor 25 verslaafden die in de buurt rondscharrelden, maar die geen zelfstandige woonruimte hadden. Een begeleidingsgroep, met daarin ook omwonenden, hield de vinger succesvol aan de pols.

In de Moerkerkestraat was daarnaast een woonvoorziening gekomen voor vijf dakloze verslaafden in de buurt, onder begeleiding van het Boumanhuis. Voorts stelden de deelgemeenten Feijenoord en Charlois meldpunten in tegen drugsoverlast. Daar werden de klachten over overlastgevend panden verzameld en geregistreerd, waarna deze vervolgens aangepakt werden. In 1999 werd één overlastgevend pand op last van de burgemeester gesloten, bij andere overlastgevend panden namen de eigenaars zelf het voortouw, nadat er eerst met burgemeesterssluiting was bedreigd.

14. De Dordtselaan in de volle lengte vanaf de Strevelsweg.

Rechts het gedeelte dat hoort bij de wijk Bloemhof in de deelgemeente Feijenoord. De rijbanen van de laan werden in 1939 gescheiden door een groenstrook, die anno 2001 is teruggekeerd.

15. Op de hoek van Millinxstraat en Heinenoordstraat was in 2001 een vestiging aanwezig van TopScore, een uitzendbureau dat verlaafden en dak- of thuisloze mensen helpt aan werk op het gebied van schoonmaken en opruimen.

‘Veiligheid is een basisvoorwaarde, de bewoners en bezoekers van de buurt moeten zich behaaglijk kunnen voelen op straat,’ benadrukte D. de Bruijn, een van de leiders van het Project Maak Millinx Mooier, in het periodiek Nieuws Strategische Wijkaanpak van de deelgemeente Charlois.

De actie van de politie in het najaar van 1999 is ondanks alle kritiek in de media toch op een bepaalde manier goed geweest. Met deze actie (waarbij iedere bezoeker van de wijk werd gefouilleerd op wapens en drugs) heeft de politie laten zien dat zij wel degelijk iets doet aan de problemen in de buurt.

Het was deelraadsvoorzitter Lockhorst die op vrijdag 10 maart 2000 met het metselen van de ‘laatste steen’ in een leegstaande woning in de Moerkerkestraat de nadruk legde op een verbeterd beheer van de buurt. Binnen het project pandenbeheer, dat misbruik van leegstaande woningen in de Millinxbuurt moest tegengaan, hadden drie partijen de handen ineen geslagen. Dat waren de deelgemeente Charlois, de Werkmaatschappij Charlois en de politie.

Het Millinx-Money Spel en de Millinxsoap zijn onder het kopje ‘bijzondere acties’ bij velen in een positieve hoek van de herinnering opgeslagen. Vooral de Millinxsoap, een toneelstuk voor en door wijkbewoners en gebaseerd op realistische situaties, zorgde aan het begin van de 21ste eeuw voor een stuk waardering in de wijk en gaf een behoorlijke versterking van de saamhorigheid van veel goedwillende wijkbewoners. De afdeling communicatie van de deelgemeente Charlois gaf

hieraan, onder leiding van Joke Schuurman, een belangrijke impuls.

In de Millinxbuurt was het natuurlijk niet altijd vervelend wonen. J. van Huizen reageerde op zaterdag 17 juli 1999 in de rubriek ‘Rotterdam van toen’ in het Rotterdams Dagblad: ‘In april 1979 kwamen wij wonen aan de Moerkerkestraat 31b. Vier jaar nadien kwam onze dochter Marlies ter wereld. Aanvankelijk vond ik

het een ietwat saaie straat. Hoewel de huizen direct tegenover ons stonden, hadden we maar weinig contact met andere straatbewoners. Nu, twintig jaar later, worden we geteisterd door de dealers en junks en verlangen we terug naar die rust van vroeger. De woningen aan de oneven genummerde kant van de straat worden gerenoveerd. Dus blijven we wonen waar we wonen en zien we wel waar het schip strandt.’

R. Vonk-Wolf meldde in hetzelfde artikel: ‘Mijn vader, Herman Wolf, was penningmeester van de buurtvereniging Millinx. Elk jaar werd

16. Het kruispunt Strevsweg/Dordtselaan (rechts) en Zuidplein/Vaanweg (links) in wording. In de verte de Pleinweg met het metroviaduct. Tegen de achtergrond van café-restaurant Schuttershof (anno 2001 Montmartre) is nog juist de bovenbouw zichtbaar van Kunstzaal Zuid, de voormalige directieket die in 1955 is gebruikt bij de bouw van de Bijenkorf aan de Coolingsingel.

voor de kinderen een Sinterklaasfeest gehouden in gebouw Spes aan de Dordtsestraatweg. Ook gingen we op kinderkamp. Ons gezin telde acht kinderen; iedereen in de buurt kende ons. Een vriendin van mij was destijds Eva Thomas. Helaas verhuisde zij naar de Bakkerstraat, waar haar vader een slagerij had.

Verder in haar geheugen gravend: 'Op de hoek met de Rijsoordstraat bevond zich de melkwinkel van Stapel en verderop de winkel in garen en band van "tante" Corrie, zoals iedereen haar aansprak. Voorts waren in de straat de garage van het taxibedrijf De Silo gevestigd en de waterstokerij van Cees de Lange. In de Borselaarstraat was ook het autobedrijf van de familie Leentvaar, waar je een kleine Renault kon huren. Later is het bedrijf verhuisd naar de Balsemienstraat in Bloemhof.' Veel bewoners stalden hun fiets bij rijwielhersteller De Flat in het oude gedeelte van de Borselaarstraat. Voor vers brood kon je dagelijks terecht bij de bakkers J. Rijks in de Heinenoordstraat en L. Erkelens in de Moerkerkestraat. Op gezette tijden werden door de IJscentrale bij melkboer Stapel blokken ijs afgeleverd. Als er dan een scherf op straat viel, werd deze eerst door kinderen – die dat zagen – 'afgesmolten' naar schoon ijs en daarna opgeknabbeld. Ijs was immers iets bijzonders in een tijd waarin alles koel werd gehouden in een vliegenkast op het balkonnetje. Veel van die balkonnetjes zijn later omgebouwd tot doucheceel.